

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LVIII. Vtrùm vxor hæres mariti, confecto inuentario in quo aderant mobilia, & pecuniæ, censeatur sibi soluisse dotes suas, & jura dotalia, in præjudicium suorum creditorum: Et vtrùm eo non ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

In hoc magno opinionum & rationum conflictu, ego libenter aliorum potius, quam meam sententiam sequi vellem: sed ne punctus indecisus remaneat, existimo donationes causa dotis factas ab eo qui tenetur dotare, validas esse; quamvis non fuerint insinuatae: illas vero quae ab extraneo (quem in hac materia intelligimus eum qui dotare non tenetur) nullas esse, si insinuatae non fuerint; cum horum respectu meram liberalitatem & donationem contineant: respectu vero eorum qui dotare tenentur, non dicatur propterea exerceri liberalitas; cum in necessitatibus nemo liberalis existat. Ricci. collect. 1605. vbi dicit Rotam Romanam in Anconitana dotis, 27. Septembris 1598. coram Lancelloto, ita iudicasse. Quam decisionem licet quodammodo videatur labefactare decisio 13. apud Pic. num. 5. Tamen eandem sequitur eadem Rota coram Cavalerio decis. 393. numer. 5. in terminis insinuationis statutariae, vbi dicta decisio Anconitana dotis confirmatur: quae habetur part. 4. diuers. decis. 282. num. 1. post Socin. ten. consil. 80. num. 26. lib. 4.

CAPVT LVIII.

Verum vxor haeres mariti, confecto inventario in quo erant mobilia & pecuniae, censetur sibi soluisse dotes suas & iura dotalia in praedictum suorum creditorum: Et utrum, eo non obstante, creditores ipsius vxoris, vsque ad concurrentiam iurium dotalium eiusdem praefrendi sint creditoribus mariti. Quando inducatur ficta solutio, & utrum illa retrahi possit in praedictum tertii: Et utrum saltem hoc casu creditores mariti possint uti exceptione compensationis adversus creditores uxoris.

SUMMARIVM.

- 1 Haeres idemque defuncti creditor recipiens pecunias hereditatis, censetur sibi soluisse: & ista est vera solutio. Sed vide inferius.
- 2 Mulieri agenti ad repetitionem dotis, opponi potest exceptio solutionis, vel compensationis, si constituerit ipsam pecuniam & mobilia mariti habuisse.
- 3 Creditores heredis possunt petere separationem bonorum adversus creditores defuncti.
- 4 Nomen dotalis est obligatum creditoribus vxoris, & sub ea qualitate graduandi sunt eodem ordine, quo vxor fuisset collocata super bonis mariti.
- 5 Creditores qui ante aditam hereditatem contraxerunt cum herede, sunt praefrendi creditoribus hereditariis.
- 6 Tempore adita hereditatis inducitur à lege ficta solutio summarum ipsi heredi debitarum.
- 7 Ficta solutio inducitur ex potestate legis.
- 8 Haeres praesumitur sibi soluisse, quando agitur de eius commodo.
- 9 Ficta solutio, aut alia fictio nunquam inducitur in praedictum tertii.
- 10 Ficta solutio per aditionem non praedictat creditoribus heredis.

- 11 Ficta solutio censetur facta praevis in ipso actu aditionis.
- 12 Aditio hereditatis est actus qui unico temporis momento expeditur.
- 13 Haereditas post aditionem non est amplius hereditas, sed proprium heredis patrimonium.
- 14 Vbi semel inducitur ficta solutio, non potest iterum vera fieri.
- 15 Obligatio semel extincta non potest vires reassumere.
- 16 Ficta solutio per aditionem praedictat creditoribus heredis, qui post aditam hereditatem contraxerunt.
- 17 Ficta solutio censetur heredi facta primo de mobilibus.
- 18 Confusio indicitur potius quam ficta solutio adversus illos, qui cum herede post aditam hereditatem contraxerunt.
- 19 Mobilia & species non possunt dici soluta pro quantitate debita.
- 20 Hoc procedit quando haeres protestatus est se nolle confundere in sua.
- 21 Solutio inducitur ex eo, quod haeres pecunias hereditarias exigit, non est vera, sed ficta.
- 22 Solutio ficta indicitur, quando haeres duas representat personas.
- 23 Compensatio opponenda est per creditores mariti ante litem contestationem, alias non potest adversus creditores heredis opponi.
- 24 Per litem contestationem causatur mala fides, impediens opponi creditoribus compensationem.
- 25 Haereditas mariti consideratur tanquam res inanimata, reperta in bonis vxoris.
- 26 Non bene inferitur ab exceptionibus quae adversus heredem opponi possunt, ad eas quae adversus creditores illius.
- 27 Non est verum quod creditores heredis representent illius personam, quoad exceptionem compensationis, cum immo representent primum.

Vxor creditrix mariti sui ab eo fuit haeres instituta cum onere dotem restituendi communi illorum filio, distique mariti hereditatem post eius obitum adiuit facto inventario, seu descriptione mobilium in illa reperiendorum, quae permixta restitueret, protestando se nolle iura sua confundere: postmodum domum hereditariam tam suo quam filij nomine vendidit, & pretij partem recepit. Bonis mariti in generali discussione positis, concurrebant creditores vxoris, quibus ipsa ante aditam hereditatem obligata reperiebatur: concurrebant etiam creditores mariti testatoris, praetendentes se debere praefrendi creditoribus heredis. Quaestum fuit quis esset praefrendendus.

Dubium consistebat in eo, quod vxor, eademque haeres videbatur sibi soluisse mediante receptione partis pretij dictae domus, necnon praedictorum mobilium: quia quidquid ad creditorem pervenit ex pretio pignoris, diminuit eius creditum; dicta vero vxor & haeres recepit pretium dictae domus, necnon dicta mobilia: & per consequens non ficta solutio, sed vera inducitur fuit, l. rescriptum, §. 1. & ibi ff. de distract. pignor. & in l. quaesitum, ff. eod. tit. Et nominatim quod mulieri agenti ad repetitionem dotis opponi possit compensatio, vel solutio, quando constat ad eam multas pecunias & bona mariti devenisse, tradit Gratian. discept. forens. c. 129. num. 40. & 41. Marfcor. lib. 2. variar. resol. cap. 121. num. 67.

Verum

Verumtamen re maturè consideratà in favorem creditorum hæredis, & iudicio Rotæ Avenionensis ordinatum in causa concursus creditorum Nobilium Ioan. Baptistæ de Floravanti & Catherinæ de Labona conjugum, creditores Dominæ Catherinæ præferendos esse. † Quia remedio separationis bonorum hæredis à bonis testatoris, licitum est ipsis tanquam in hypotheca anterioribus super bonis hæredis, petere & consequi super dictis bonis solutionem summam sibi debitam. Siquidem cum omnia bona uxoris hæredis sint ipsis obligata: † per consequens nomen etiam & creditum dotale ipsius, quod habebat in bonis mariti, fuit illis obligatum & hypothecatum. *Surd. consil. 4. num. 19. & 20. Pacif. de Salvian. interdict. inspect. 3. cap. 2. num. 295.* ubi multos allegat.

Sunt igitur creditores mariti anteriores, quia sunt creditores uxoris habentis hypothecam anteriorem dotalem super bonis mariti: & sic succedit regula *cap. qui prior, de regul. iur. in 6. & l. potior, cum l. sequentibus ff. qui potior. in pignor. hab.* si verò respiciamus obligationem præstitam per uxorem tempore inventarii, creditores qui agunt contra bona ipsius sunt anteriores, cum eorum hypotheca præcesserit additionem hereditatis, & obligationem per uxorem hæredem tempore dictæ additionis præstitam, *d. l. potior, & d. cap. qui prior.*

Verum quidem est tempore aditæ hereditatis inductam fuisse à lege fictam solutionem crediti dotalis; cum idem non possit esse debitor, & creditor; & actio & passio non possint stare, in eodem subiecto: † Quæ ficta solutio inducitur virtute & autoritate legis *l. Vranus, §. de fideiusso. l. si hæres 2. §. final. versic. item si esset ff. de solut. †* Immo præsumitur hæres per additionem sibi soluisse, quando agitur de favore hæredis, & hærede volente. Addent. ad Ludou. *decis. 67. n. 17.*

Sed ista ficta solutio nunquam locum habet, quando agitur de præiudicio creditorum, quia fictio nunquam inducitur a lege in præiudicium tertii. *DD. in l. si is qui pro emptore ff. de usucapion. Sebastian. Sapia in l. final. Cod. de edit. Divi Adrian. num. 30. Surd. consil. 203. num. 49. Gratian. discept. forens. cap. 283. num. 15. Gabriel consil. 186. num. 32. volum. 1. DD. in d. l. hæres à debitor. §. final. ff. de fideiusso. & maxime Bart. Castrenf. & Imol. Idem Bart. in l. si is qui, n. 67. ff. de usucapion. & tradunt communiter DD. in l. que dotis 34. ff. solut. matrim. & facit Bartol. in ead. l. num. 6. licet ipse disputando contrarium sentiat. † Et in individuo de hac ficta solutione quam lex inducit per additionem hereditatis, tradunt Thesaur. *jon. lib. 3. quæst. 44. num. 3. in fin. versic. limita. Rota decis. 71. num. 4. versic. neque obstant, part. 1. divers. Ioan. Andr. Georg. allegat. 41. num. 28. Cenf. decis. 163. num. 4.**

Fictio autem ista debet intelligi, ut præcisè in actu additionis hereditatis inducta censeatur, non post additionem. *Ror. decis. 198. num. 6. part. 7. recent. Cavalier. decis. 367. num. 1. & 2. & probatur in l. stichum, §. additio, & ibi DD. omnes, ff. de solut. †* Quia actus additionis ex quo provenit imaginaria solutio, primo momento temporis expeditur, *l. gerit, ff. de acquir. hered. l. si avia, & ibi DD. Cod. de iur. deliber. Robert. Marant. in l. is potest, ff. de acquir. hered. †* Et post aditam hereditatem non amplius dicitur hereditas, sed proprium hæredis patrimonium ex quadam bonorum & iurium confusione, *l. sed si plures, §. filio, ff. de vulgar. & pupil. substit. §. 1. Insit. de hered. qualis, & differ. Decius, & Cagnol. in l. hereditas, ff. de regul. iur.*

Tom. I. Pars II.

Vnde colligitur non posse subsistere quod ex adverso opponebatur, hic non agi de ficta solutione, sed de vera propter receptionem mobilium & pretii domus per uxorem hæredem. Quia si solutio ficta facta fuit tempore additionis hereditatis; ergo solutione eius quod debebatur, sublata fuit omnis obligatio & extincta: & per consequens non potest tractari de alia solutione tempore receptionis mobilium, vel pecuniarum, quia privatio supponit habitum: extincta ergo obligatione, non potest tractari de solutione. † Nam obligatio semel extincta non reviviscit, *l. qui res, §. aream, ff. de solut.* Sibi igitur ipsis contrariantur creditores testatoris, dum fictam solutionem allegant tempore solutionis, & veram tempore receptionis. *Surd. decis. 92. num. 9. & sequentibus.* Dicendum est igitur, inductam fuisse fictam solutionem tempore additionis in præiudicium ipsius hæredis, non autem in præiudicium creditorum.

Præmissa locum habent quoad creditores habentes hypothecam anteriorem, ante additionem hereditatis factam per hæredem: si enim ageretur de creditoribus qui contraxerunt cum hærede post aditam hereditatem, tunc verum esset inductam fuisse fictam solutionem, cum quoad istos posteriores non tractetur de præiudicio tertii: quia ficta solutio jam suum effectum produxerat eo tempore, quo ipsis nullum ius, nullaque hypotheca competeat: ut de muliere creditrice sui mariti tradit Socin. *jun. consil. 170. n. 9. & 10. volum. 2. Surd. decis. 92. num. 2. & 4. Gratian. discept. forens. cap. 214. num. 1. & cap. 203. num. 4. †* 17 ubi dicit quod talis confusio bonorum trahit secum perfectam solutionem, dictaque solutio censeatur facta primò de bonis mobilibus: † Præsertim quando 18 constat uxorem illa recepisse, & alienasse. *Rota decis. 580. num. 7. part. 1. divers. Idem Gratian. dist. cap. 214. num. 16.* Idque non tam per viam confusio- nis, quam per viam cuiusdam fictæ & imaginariæ solutionis. *Surd. decis. 224. num. 8. & 9. & in proprio casu creditorum, qui post aditam hereditatem contraxerunt, decidit Ioan. Andr. Georg. allegat. 41. n. 28. Afflict. decis. 237. num. 3. & hoc est quod voluit Bart. in d. l. si is qui pro emptore, ff. de usucapionib. num. 67. & 68. ut etiam advertit Vincent. de Franch. decis. 80. num. 18.*

Cum autem in casu proposito ageretur de creditoribus hypothecam habentibus ante additionem, & sic non fuisset inducta ficta solutio tempore additionis hereditatis in præiudicium ipsorum; restabant duæ difficultates examinandæ. Prima, utrum si non ficta, saltem vera solutio fuerit inducta per receptionem mobilium & pecuniarum. Secunda, utrum in præiudicium creditorum anteriorum.

Quoad primum duorum responsum fuit in primis, 19 quæstionem illam non posse versari circa mobilia: quia species non potest dici soluta pro quantitate dotali debita, *l. 2. §. mutui datio, cum ibi notat. ff. si cert. petat. †* Stante protestatione per hæredem facta, quod 20 nolebat iura sua confundere, cum facta solutio locum non habeat, nisi interveniente voluntate hæredis. *Surd. decis. 92. num. 7. & 8.* quia quando lex vult aliquid fieri ipso iure, semper intelligitur parte volente. *Gloss. in l. si constat, Cod. de compensationibus. Surd. decis. 191. n. 15. & sequentibus.*

Quod autem attinet ad pecunias ex pretio domus 21 receptas, licet ex tali receptione ipsa sibi soluisse videatur; tamen illa non potest dici vera solutio, sed impropria & ficta: necesse enim est, ut fingamus ipsam duas representasse personas: unam hæredis, alteram hereditatis. *Rota Genuenf. decis. 1. n. 27.*

M 3

22 & decis. 2. num. 35. & 36. f. Et per consequens solutio huiusmodi non est vera, sed ficta. Scacc. de commerc. & camb. §. 6. glof. 1. num. 25. Si ficta solutio: ergo non operatur in præiudicium creditorum anteriora iura habentium, iuxta conclusiones superius firmatas.

Quod ad secundam quæstionem attinet, respondetur quomocumque res se habeat, non posse tamen compensationem, vel si mauis, solutionem induci in præiudicium anteriorum creditorum ipsius hæredis. f. Siquidem exceptio compensationis debuit opponi per creditores mariti ante litem contestatam, & discussionem ceptam; aliàs opponi nequit: cum interuenerit vnum ex tribus, de quibus in l. 3. Cod. de nouat. nempe litis contestatio, quæ vim denunciationis habet. Alberic. in l. doli exceptio, aliàs doli mali exceptio 19. num. 12. ff. de nouat. f. Et dicitur causata mala fides creditorum mariti per litis contestationem, propter quàm excluduntur ab exceptionibus compensationis, vel solutionis: f. cum debitor debitoris, nempe hæreditas mariti consideretur tanquam res inanimata reperta in bonis vxoris debitoris. Surd. consil. 4. num. 19. & sic cessat facultas sibi ipsi soluendi in præiudicium creditorum; cum hoc casu non possit representare duas personas. Vincent. de Franch. decis. 53. num. 10. f. Vnde non bene inferitur ab exceptionibus quæ opponi possent aduersus hæredem, ad eas quæ opponuntur eius creditoribus; cum inter vtrumque casum sit valde diuersa ratio: quia creditores vxoris hæredis non tenentur soluere debita illius, vel debita eius mariti testatoris. f. Nec est verum quod creditores vxoris representent personam ipsius, quin imò representant personam propriam; quia volunt ex proprio capite satisfieri super bonis dictæ debitoris, vt bene explicat Rota decis. 703. num. 2. part. 3. recent.

Et ex iis ita fuit iudicatum.

CAPVT LIX.

Si Communitas exactionem collectarum alicui commiserit, qui alium subexactorum in scia Communitate sibi associauit; vtrum si principalis exactor non sit soluendo, possit agere via ordinaria vel executiua, contra subexactorem, seu socium exactoris, qui cum ipsa Communitate non contraxit. Et vtrum saltem conueniri possit in subsidium vsque ad concurrentiam summarum per ipsum exactarum.

SVMMARIVM.

- 1 Communitas non potest agere contra socios exactorum. Intellige vt infra.
- 2 Socius exactoris non est socius conductionis.
- 3 Ad hoc vt socius exactoris conueniri possit per Communitatem, necesse est, vt associatio facta fuerit interueniente Communitate; quamuis conuentum esset, quod ipse sibi socios assumere posset. Contra num. 8.
- 4 Electio sociorum exactionis fieri non potest, nisi presentibus & scientibus Consulibus; alioquin non sunt socij exactionis, sed exactoris.
- 5 Angelj doctrina in l. 1. ff. de loco public. explicatur.

6 Socij ignorant Communitate assumpti non obligantur Communitati.

7 Conductor conductoris mei, non est meus conductor.

8 In materia societatis vectigalium, casus mixtus non continetur in simplici.

Quando socius sibi reseruauit ius nominandi participem, non tenetur exigere consensum Communitatis. Ibidem

9 Socium socij mei, mihi non obligatum, executiue conuenire nequeo.

10 Obligatio Cameralis non porrigit vires aduersus personas in ea non nominatas.

11 Ratificans instrumentum verbo vel facto, an & quando possit executiue conueniri.

12 Quando actus non fuit nomine meo gestus, approbatio illius per me facta non meretur nomen ratificationis.

13 Debitor debitoris mei quando possit executiue conueniri.

14 Debitor debitoris non potest conueniri via executiua, nisi prius constet de debito liquido & exequibili.

15 Socij non possunt inter se agere executiue, nisi prius calculatis rationibus.

16 Subrogari ab exactoribus tributum fiscalium, non possunt a fisco conueniri, nisi in subsidium.

17 Quando socius socij tenetur ratione gestionis factæ circa societatem, tenetur dimaxat vsque ad concurrentiam summarum per ipsum exactarum.

18 Liberatur tamen, si bona fide rationes suo principali reddiderit, & reliqua illi persoluerit ante denunciationem sibi factam.

Debitarum fuit, vtrum Communitas posset agere contra eos subexactores, qui à principali exactore collectarum fuerant deputati absque interuentu ipsius Communitatis; & quatenus agere possit, quibus remediis, quomodo, & qua actione seu via, an ordinaria, an exequutiva: vtrum in totum, vel pro parte.

Prima conclusio est: Communitatem non posse agere contra socios principalis exactoris regulariter. Probat, quia socius socij mei, socius meus non est quoad obligationem, hoc est, non est mihi obligatus; sicut neque conductor conductoris mei, meus conductor quoad obligationem dici potest, l. qui admittitur, cum l. seq. ff. pro socio, l. consilij, §. fin. ff. de regul. iur. Alciat. post Gloss. in l. Modestinus, ff. de verb. sign. Rota Genuens. decis. 17. n. 1. Cum igitur Communitas contraxisset solum cum principali exactore, nec aliquem actum vel contractum fecisset cum dictis associatis: f. Sequitur ipsos non potuisse dici conductores illius exactionis, sed duxat exactoris socios. Rota Genuens. decis. 14. num. 53. & 55. ubi dicit similes associatos qui cum Camera seu Communitate minimè contraxerunt, non posse conueniri tanquam liberarios, seu appaltatores; quia Camera seu Communitas suum constituit appaltatorem, in quem ius appaltus transfert, nec illi concedit hanc facultatem constituendi appaltatores, seu conductores dictæ exactionis, cum non fuerint nominati, nec presentes in ipsa liberatione, & cum ipsis Communitas non contraxerit. f. Et tamen vt constituerentur appaltatores, debebat interuenire contractus cum Communitate, seruatis seruandis. Rota Genuens. d. decis. 14. num. 55. verso, nec obstat, ubi loquitur de conductoribus publicorum vectigalium.

Immo si dictus exactor sibi reseruasset tempore libera